

ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

THE EFFECTIVENESS OF MANAGEMENT IN PHRAPARIYATTIDHAMMA

SCHOOLS OF AYUTTHAYA PROVINCE

พระมหาวิฑริชการ วชิรสิทธิเมธี

Phramaha Waritchagarn Washirasitthimatee

วัดโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Ayothaya Temple, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

E-mail: waritchagarn.c@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็น ศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมของโลก และด้านการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางในการพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ควรเน้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ควรพัฒนาครูและนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษ และควรประสานความร่วมมือการเผยแผ่เชิงรุกสู่สังคมนานาชาติ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหารจัดการ; โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The purposes of this research were to study general status of management; the effectiveness of management; and to propose development guideline of management in Phrapariyattidhamma School, Ayutthaya Province. Mixed methods research was used for research design. Results indicated that general status of management in Phrapariyattidhamma School, Ayutthaya Province consisted of 4 aspects: create and develop Learners to full of quality Buddhists, develop school system to be strong, enhance Thai Sangha education to be the center of the world, and disseminate Buddhism to be prosperity. The effectiveness of management showed

---

*Received March 15, 2020; Revised April 20, 2020; Accepted May 4, 2020

at intermediate level for overall results. For development guideline, it should increase public relations, focus on active Buddhist dissemination, develop English language for teachers and students, and cooperate for active Buddhist dissemination to international society.

Keywords: Effectiveness; Management; Phrapariyattidhamma School

บทนำ

ในปัจจุบันการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังประสบปัญหาต่างๆ มากมายหลากหลายด้าน ทั้งในด้านของผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันมาก สามเณร ส่วนหนึ่งยังประสบปัญหาโภชนาการและสุขภาพอนามัย สามเณร บางรูปยังมีปัญหาในการอ่านเขียนภาษาไทย จึงยากต่อการพัฒนาให้เป็นศาสนทายาทที่ดีและมีประสิทธิภาพได้ ในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนให้ได้มาตรฐานนั้น พบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีความสำคัญมาก เพราะบางโรงเรียนตั้งอยู่ในวัด และชุมชนขนาดเล็ก ขาด การประสานร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน วัด บ้าน ชุมชน และหน่วยงานราชการ ทำให้โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาให้มีมาตรฐานได้ บางโรงเรียนมีปัญหาในการบริหารจัดการเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย ประกอบกับการได้รับงบประมาณที่น้อย โรงเรียนจึงต้องเสนอขอปิดการดำเนินงานกิจการ การ ดำเนินด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่มีทิศทางการพัฒนาที่มีความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนอีกทั้งการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีแต่เพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญเท่านั้น (กองพุทธศาสนศึกษา 2553)

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เล่มนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่าเป็นอย่างไร และศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน และปัญหาที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่ามีอะไรบ้างที่จำเป็นต้องพัฒนา แล้วนำเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 รูปหรือคน จากผู้ทั้งหมด 129 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปัจจุบัน พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้รับการอุปถัมภ์งบประมาณจากภาครัฐในปริมาณที่น้อย ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาครู ขาดงบประมาณในการจ้างอาจารย์สอน ทำให้อาจารย์สอนไม่เพียงพอ ในหนึ่งคนจำเป็นต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาการได้อย่างเต็มที่ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยยังมีอยู่น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ๆ ที่ได้รับงบประมาณจำนวนมาก นอกจากนี้ในด้านภัตตาหารยังต้องอาศัยการบิณฑบาตและชาวบ้านให้การอุปถัมภ์ นอกจากนี้ยังพบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีจำนวนนักเรียนที่ลดน้อยลงกว่าเดิม สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะว่านักเรียนขาดเป้าหมายและแรงจูงใจในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหานี้ควรจะมีการนิเทศระบบการเรียนการสอนและการให้รุ่นพี่ที่จบการศึกษาสายปริยัติมาสร้างแรงบันดาลใจให้กับรุ่นน้องๆ แนะนำแนวทางในการดำเนินชีวิต การเรียนหนังสือให้ประสบผลสำเร็จ และการวางแผนในอนาคตอีก

ด้วย นอกจากนี้โรงเรียนยังจำเป็นจะสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักเรียนเพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้สนใจการเรียนการสอน และเป็นการลดปริมาณจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันด้วย

2. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน รองลงมาก็คือด้านการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม สุดท้ายคือด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก ตามลำดับ

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ได้แก่ การพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันโลกอย่างรู้เท่าทันด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเองสูง เป็นแบบอย่างของเยาวชน เป็นผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์ และร่วมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่สังคมพุทธธรรมที่ยั่งยืน เป็นผู้เรียนถึงพร้อมด้วยทักษะสากล ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งทางการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา มีปฏิรูปกระบวนการติดตาม ประเมินผล มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการสู่โรงเรียนที่เป็นเลิศ มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิรูปการบริหาร และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก ได้แก่ การยกระดับขีดความสามารถให้มีความเข้มแข็งในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และ การสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานานาชาติต้นแบบ และมีเครือข่ายในระดับสากลครอบคลุมทั่วโลก ด้านการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธ ศาสนาให้เจริญงอกงาม ได้แก่ การสร้างและพัฒนาชุมชนพระธรรมต้นแบบตามมาตรฐานชุมชนพุทธธรรมที่กำหนดไว้ การวางมาตรการเพื่อการรักษาผู้จบการศึกษาให้ดำรงอยู่ในบรรพชา

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า

การบริหารจัดการโรงเรียนพบว่ายังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี แต่มีแนวโน้มในการพัฒนาระบบที่ดีขึ้นกว่าเดิม ปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลงนั้นพบว่าเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานราชการที่บังคับให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ยังพบว่า ในปัจจุบันประชาชนยังไม่ค่อยรู้จักโรงเรียนพระปริยัติธรรมและยังขาดการยอมรับจากโรงเรียนต่างๆ ไป ถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงมีความสำคัญมาก ผู้บริหารควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการ

ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่รู้จัก และการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีและมีคุณภาพจะเป็นตัวช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับการสังคมทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจ และนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ในปัจจุบันสภาพปัญหาในการบริหารจัดการโรงเรียน พบว่า ยังขาดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดี แต่มีแนวโน้มในการพัฒนาระบบที่ดีขึ้นกว่าเดิม ปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลงนั้นพบว่าการเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานราชการที่บังคับให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิต ขอนวงศ์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ม.3 จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า 1. ครุณาภิกรณ์การเรียนการสอนไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน สื่อการสอน และประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของธนู ศรีทองและคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและเนื้อหาการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11” ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 มีข้อค้นพบดังนี้ 1) ด้านอาคารสถานที่ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมมีอาคารเรียนเพียงพอ มีความเหมาะสมและมีความสะอาด 2) ด้านสภาพแวดล้อม มีบรรยากาศทางธรรมชาติที่ร่มรื่นและเอื้อต่อการเรียนการสอน 3) ด้านบุคลากรที่เป็นครู มีความรู้เหมาะสมกับวิชาที่สอน มีความสามารถในการสอน มีความเมตตา กรุณาต่อผู้เรียน ประพฤติตนเป็นที่เคารพทั้งในเวลาและนอกเวลาสอน ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน อดทนต่อพฤติกรรมของผู้เรียน อุทิศตนในการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) ด้านกิจกรรมการเรียน

การสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องในช่วงเข้าพรรษา ให้ทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ เน้นการท่องจำ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการทวนซ้ำก่อนสอบ 5) ด้านสื่อเทคโนโลยีการสอน มีกระดานดำหรือไวท์บอร์ดในห้องเรียนและ มีการใช้เทปบันทึกเสียง ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ มีการใช้น้อยมาก

2. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 มีข้อค้นพบดังนี้ 1) ด้านความสอดคล้องกับพระธรรมวินัย มีความสอดคล้องกับพระธรรมวินัยทั้งในด้านเนื้อหาและด้านโครงสร้าง 2) ด้านความสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของชาติ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) กล่าวคือ การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) ด้านความสอดคล้องกับเป้าหมายการสร้างศาสนทายาท มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการสร้างศาสนทายาท กล่าวคือ มีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมวินัยและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ 4) ด้านความทับซ้อนของเนื้อหาในแต่ละชั้น มีความทับซ้อนในการใช้หนังสือประกอบหลักสูตรบางเล่มในระดับมัธยมศึกษาชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก 5) ด้านการพัฒนาเนื้อหา มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามโอกาสอันสมควรทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและตำราที่ใช้ในการเรียนการสอน

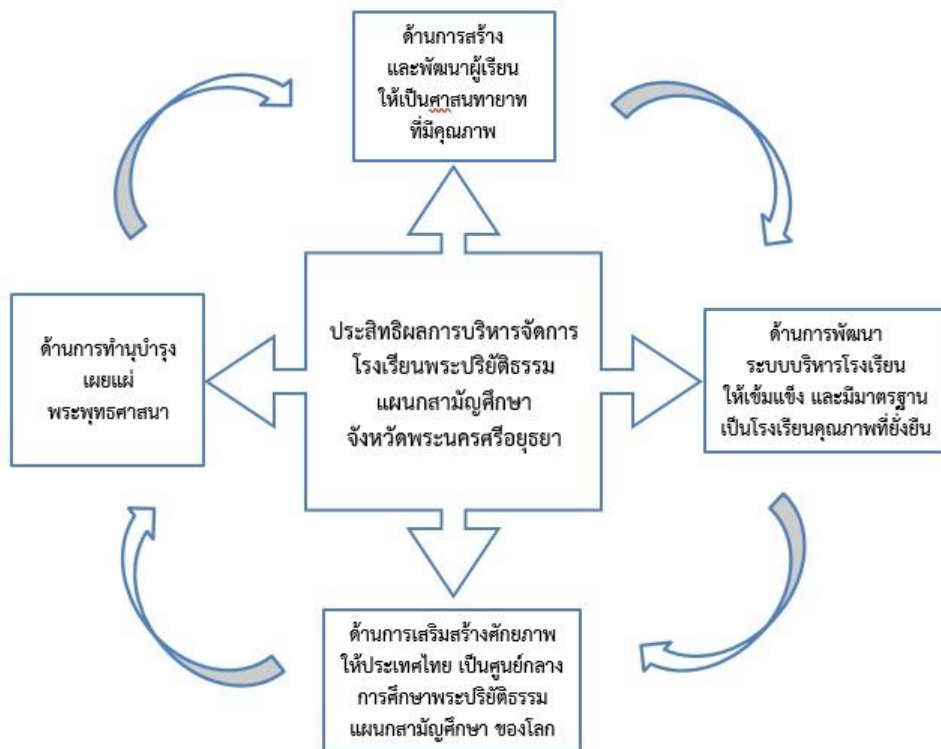
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีการสอน ด้านบุคลากรที่เป็นครู ด้านอาคาร

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในประเด็นแรกที่ต้องดำเนินการคือด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อโรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีแล้วก็จะสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นศาสนทายาทที่ดีได้ ผลพลอยได้ที่ได้รับจากการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีแล้ว ก็จะพัฒนาไปสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารจัดการ เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในทุกๆ ด้าน ก็เท่ากับว่าเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปในตัวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางคัลลักษณ์ เรือนทอง (2550) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล” ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง 2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ ซึ่ง

มีความถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

องค์ความรู้

ภาพที่ 1 ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากภาพที่ 1 ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1. ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่จะให้การศึกษาในโรงเรียน เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรจะได้ศาสนทายาทที่ดี และบ้านเมืองได้เยาวชนที่มีคุณภาพ

2. ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน พบว่า เป้าประสงค์นี้เป็นความต้องการ ในการผลักดันให้ระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพพร้อมทั้งยังมีระบบการจัดการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ

3. ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก พบว่า เป็นการกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่มุ่งยกระดับขีดความสามารถของประเทศ ให้มีความเข้มแข็งในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาหรือระดับพื้นฐาน

4. ด้านการทํานุบำรุงเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า เป็นการตอกย้ำในหน้าที่หลักสำคัญของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทุกแห่งต่อภาระการทํานุ บำรุงพระพุทธศาสนามีความเจริญงอกงาม และการร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมเข้มแข็งอุดมปัญญาพุทธธรรม

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันพบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังมีการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังคงมีความจำเป็นในการพัฒนาให้ครบตามแนวทางในการพัฒนาดังที่กล่าวแล้วในเบื้องต้น เพื่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรเข้าไปกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของทุกโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

2) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรสร้างกฎเกณฑ์และมาตรฐานตัวชี้วัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนนำเอายุทธศาสตร์ไปใช้อย่างจริงจัง

3) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานของทุกโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้แก่โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) สถานศึกษาควรพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางยุทธศาสตร์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติอย่างจริงจัง และมีการรายงานผลการดำเนินการทุกครั้งอย่างตรงไปตรงมา

2) สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์โรงเรียนและกิจกรรมของนักเรียนให้ประชาชนและสังคมได้รับรู้รับทราบ เพื่อเพิ่มศรัทธาให้เกิดกับประชาชนทั่วไป

3) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพทางด้านวิชาการอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เฉพาะเจาะจงพื้นที่การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของจังหวัดนั้นๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นเฉพาะหลักธรรมหรือคุณธรรมที่เหมาะสมกับสถานศึกษา

3) ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553- 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ธนู ศรีทองและคณะ. (2553). การศึกษาสภาพและเนื้อหาการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นงค์ลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมจิต ขอนวงศ์. (2553). ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ม.3 จังหวัดแพร่ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.